

ŽIBŘID

1/2020

Kronika Velkého Újezda a okolí

Manželé Wawerkovi

František Wawerka a jeho rodina

Životní dráha Františka Wawerky
„Pravda – poctivost – práce.“

Dětství a mládí

Jediný syn Marie a Karla Wawerkových je narozen 5. září léta Páně 1874 v Hranické ulici č. p. 200 v Lipníku nad Bečvou a dostává jméno František.

Stává se nejmladším členem starousedlické měšťanské rodiny Wawerkových, jejíž jméno se vyskytuje už ve starých městských análech. Rodina je to provaznická, dědičné řemeslo vykonávali již Františkovi předkové, a proto se zdá být jeho pracovní směřování dané už od dětských let.

Z dětství Františka Wawerky není dochováno mnoho informací. Je známo, že František navštěvuje utravvistickou (dvojjazyčnou) školu,

umístěnou tehdy v klášteře. Na ní je čeština zatlačována do ústraní němčinou. V celém městě je totiž silná německá většina. Samostatná česká škola v Lipníku chybí. Utravvistická škola je obecná (jedná se pouze o 1. stupeň), později chodí František i do měšťanky (2. stupeň). Významnou roli v období jeho dětství hraje učitel Merta, který mu dává soukromé hodiny hry na klavír a housle. Podle vnučky Marie umí František také krásně zpívat. Po otcově smrti v roce 1895 na Františka padá zodpovědnost za správu rodinného hospodářství, které je přidruženo k provaznické dílně. Proto po dokončení měšťanské školy nemůže pokračovat na studiích a dále se vzdělávat. Avšak praktické obory Františka fascinují natolik, že se začíná věnovat jejich samostudiu, vzdělává se sám dobrovolně tak vytrvale, až si osvojí vědomosti přesahující znalosti střední školy. I jako dospělý se studia nevzdává. Ač sám nevyučený, v roce 1905, ve svých jednatřiceti letech, si doplňuje vzdělání a získává pokryvačský výuční list. Poté v roce 1909 dokonce živnostenský list.

Zájem jeví i o další obory, jedním z nich je například medicína. Dobře zná účinky různých léků, možnosti použití a jejich názvy umí dokonce latinsky. Když je nemocný, často nahlíží do knih a ví, jak si pomoci. Postupem let si doma buduje obrovskou knihovnu. Jako všestranně zaměřený a systematicky myslící člověk ji člení do tematických oddělení. Najdeme v ní knihy týkající se stavitelství, medicíny a mnohých dalších odvětví. Jeho žena Emilie ji pak doplňuje o beletrii. Poznání a vzdělání je pro Františka důležitou součástí života.

Zlomem v životě Františka se stává rok 1896. František se rozhoduje podniknout odvážný krok – začít budovat vlastní podnik bez ohledu na rodinnou tradici. Z mladíka se stává dospělý podnikatel. Obavy z budoucnosti syna má jeho matka Marie, které

nelze však nic vyčítat, strachuje se o rodinné jmění i budoucnost svého syna, neboť nikdo netuší, zda jeho podnik bude úspěšný. „Je to rys zvláštní pevné, neoblomné povahy vlastní jeho matky, která díky těmto zvláštním vlastnostem vychovala ze svého syna to, čím je do dnešního dne k radosti a úctě rodiny, sobě samému a svému okolí,“ píše se v knize z roku 1924.

Dospělost a stáří

„Člověče, přičiň se a Bůh ti pomůže.“

Dospělost se nese ve znamení podnikání. Všechny kladné vlastnosti Františka Wawerky se v této době zúročují: díky neutuchající energii a vytrvalosti buduje podnik, který nepřestává růst a vyvíjet se nejen v dobách podnikání příznivě nakloněných, ale i v dobách krizí. Jeho podnikavost a tvůrčí duch vedou k stále novým nápadům a inovacím výroby, což činí podnik

v každé době pokrokový a moderní. Díky důkladnosti a uvážlivosti se nevrhá do žádného svého projektu zbrkle, takže jeho práce přináší výsledky. Píle a cílevědomost ředitele inspirují i mnohé zaměstnance k dobrým výkonům, stejně tak oceňují spravedlnost, se kterou s nimi jedná. Díky systematickosti své práce je schopen udržet celý obrovský podnik v chodu a neutopit se v zakázkách a administrativě. Houževnatost pomáhá Františkovi vytrvat v podnikání i v čase války i nepokojů a železná vůle ho posiluje v časech nezdarů. Neúnavnost a činorodost se pak projevuje ve veřejném životě a funkcích, které je schopen zastávat. A především – ryzí poctivá síla jeho ducha a láska k milovaným je pojítkem celé rodiny, jež ho obdivuje a podporuje v jeho práci.

Wawerka není pouhým ředitelem sedícím v křesle a počítajícím zisky. Svou tovarnou doslova žije. Plánuje, modeluje, realizuje a podílí se na výrobě. V podniku se zúročuje jeho všestranné nadání. Své vlastní návrhy na zlepšení uplatňuje při výstavbě kruhovky, svépomocí vyrábí zařízení, která jsou potřebná v nové cementárně na počátku 30. let. Na chodu celého podniku se podílí aktivně, je to iniciativní a činorodý šéf. Kromě toho myslí do budoucna, nic nedělá zbrkle nebo z rozmaru, každý krok plánuje s rozvahou. Když vykořisťuje ložiska hlíny až do hloubky 10 metrů, ihned je zasypává sutí, aby z nich vytvořil stavební parcely, které může později využít. Zároveň ihned pokládá do míst kanalizaci a vodovod. Prozíravě provádí i různé přestavby tak, aby prostory využil co nejúčelněji. Neustále přemýšlí nad tím, jak výrobu co možná nejvíce zefektivnit, díky čemuž je jeho podnik stále moderní, nezastarává a dokáže se udržet na předních místech trhu. V jednom novinovém článku je charakterizován jako podnikatel, který „nedal se nikdy strhnouti okamžitými možnostmi a dával přednost rozumnému, klidnému, avšak nezadržitelnému postupu.“

Ve stáří začínají trápit Františka Wawerku nemoci. Ledvinové problémy a revmatismus, které ho postihují, jezdí léčit do Karlových Varů. Továrník stále hodně pracuje, neodchází do důchodu, který by si jistě zasloužil, a jeho nasazení se negativně projevuje v těchto nemocech. Zasloužený odpočinek je také pošramocen druhou světovou válkou a poválečným vývojem. Už v roce 1945 jsou Průmyslové velkozávody znárodněny a manželé Wawerkovi jsou za dramatických okolností nuceni opustit Lipník. Rodina nepřichází „pouze“ o fabriku a nemovitosti, přichází naprosto o všechno vlastnictví. „Babičce, když znárodnili fabriku, tak jí stáhli i zásunbní prstýnky,“ vypráví její vnučka Marie. Manželé se uchylují do Velkého Újezdu. Před válkou František vilu pronajímal a pro svoji potřebu si nechal pouze dva menší pokoje v podkroví. Právě tyto místnosti jsou mu přiděleny jako jediné možné ubytování. Zbytek patra zabírají cizí lidé. V přízemí domu je zdravotní středisko a ordinace zubaře.

Prizpůsobit se novým podmínkám není pro manžele jednoduché, problém jim činí už to dostat se do přidělených pokojů v podkroví po vysokých schodech. Avšak rodina neztrácí ani za těchto složitých okolností pospolitost, právě naopak – drží při sobě. S životem v těžkých podmínkách jim pomáhají také bývalí zaměstnanci, kteří rodinu nenechávají na holičkách. O rodiče se stará rovněž dcera Marie s manželem Mojmiřem. Na zahradě vedle vily v Újezdě si staví chatu, ve které přebývají především o víkendech. Bábinka s dědou se mají stále z čeho těšit.

František Wawerka 20. dubna 1963 v Újezdě umírá. Emílie se stěhuje na Čapkovu ulici do Brna k rodině své dcery Marie. Růžičkova rodina se o ni stará až do její smrti v roce 1967. Manželé jsou pohřbeni v Lipníku nad Bečvou.

Rodina

„Kéž jeho potomkové nezapomenou, že v jejich žilách proudí jeho poctivá krev.“

Jak si Františka Wawerku vybaví rodina? Především jako velikou autoritu, člověka, ze kterého autoritativnost, váženost a důležitost číší samotným vzpřímeným držením těla. František chodí vždy dobře oblečen a upraven. Doma odpočívá s dýmku v ústech, po tabáku pak voní celý dům. Je rád obklopen svojí rodinou, dětmi a později i vnučaty, kterým se s láskou věnuje. Často pořádá rodinná setkání třeba na Trnávce, kde všichni tráví společně volný čas. Rodina je pro Františka základem dobra a pospolitý život základem radosti.

Děti František vychovává podle svých životních zásad a snaží se jim vštípit vysoké morální hodnoty. Děti vede k upřímnosti a přátelství, ale také k plíi a vytrvalosti. Velký důraz přikládá jejich kvalitnímu vzdělání, ke kterému neodmyslitelně patří znalost cizích jazyků. Děti musí umět perfektně francouzsky, německy a anglicky. Navštěvují proto zahraniční penzionáty, často jezdí například do Švýcarska. František se je snaží přivést také k četbě knih či víře v Boha, která je součástí jeho života. Ačkoliv žije rodina v přepychu a je bohatá, děti rozhodně nikdo nerozmazluje. Rodiče dbají na to, aby by-

ly pracovitě a dovedly se starat o svoje věci. Děti si tedy například musí samy prát prádlo, zároveň často pomáhají na zahradě, třeba s vyvazováním květin či vymíláním medu. Zahálka v domě tedy rozhodně nemá místo. Výchova dětí je přímá a přísná, v dětech je pěstována skromnost a šetrnost, a to i přesto, že rodina disponuje personálem, který chodí celé domácnosti zajišťuje. Pod pevnou rukou továrníka panuje v domě řád a dodržuje se předem daný denní režim, na kterém si František důsledně zakládá. Ráno se vstává v přesně danou hodinu, musí se cvičit, obědvá se v přesně danou hodinu a podobně. Systémovost tedy není typická jen pro Františkovu práci, ale pro jeho život vůbec. František je tmelem rodiny, který staví rodinnou soudržnost a přátelství na jedno z prvních míst ve svém hodnotovém žebříčku. I když tráví František mnoho času ve své práci, najde si volnou chvíli

i pro své koníčky: cestování, zahrádkaření spojené se včelařením, hony a automobily.

Cestování je od počátku součástí Františkova života, cesty po Evropě podniká již jako mladík. Jejich účel je zpočátku vzdělávací, později přibývají cesty pracovní a obchodní, které se ale snaží spojit s poznáním i dovolenou. Proto na ně často bere i svoji ženu. Soukromě pracovní nádech mají třeba cesty na výstavy do Drážďan, Bavorska či Mnichova. S příchodem dětí nabývají cesty nový charakter. Továrník se snaží rozšířit dětem obzory, a proto s nimi cestuje po celé Evropě – bere je například do Německa, Francie i Jugoslávie. Neopomíná však ani rodnou zemi, jeden rok rodina navštěvuje české hrady a zámky, jiný Krkonoše či Šumavu. Osobitým druhem cestování jsou pobyty v lázeňských městech, jež si manželé Wawerkovi dopřávají v pozdějším věku. František trpí onemocněním ledvin, které vyžaduje od roku 1922 pravidelnou léčbu v Karlových Varech, jeho žena s oblibou navštěvuje Františkovy Lázně, společně pak jezdí na ozdravné pobyty do Luhačovic, Piešťan či Trenčianských Teplic.

Dalším velkým koníčkem Františka je zahrádkaření. Jeho symbolem se stává Trnávka, vesnička, ve které podnikatel nachází ideální pozemek pro pěstování ovoce. Na zdejší svah se totiž celý den opírá sluníčko, takže se zde ovocným stromům daří. Pozemek, zakoupený zprvu pouze pro účely sadaření, začíná František zvelebovat, staví na něm dřevěný domek, který se stává zázemím rodiny, k němu posléze přistavuje i včelín,

nedílnou součástí každé jeho zahrady. Včelaření se František věnuje od nepaměti, to-muto řemeslu ho naučil už jeho otec. Vymílání medu je činnost, do které se zapojuje obvykle celá rodina. Emílie med vymílá, děti nosí plástve

a továrník se stará o včelín. František jezdí do Trnávky zahradničit a včelařit, rodina si sem jezdí vypít odpolední kávu a odpočívat. Láska k zahradě a ke včelám neopouští Františka ani na konci života. Ačkoli ho trápí zdravotní problémy, zahradu zvelebuje a o včelín se stará později i ve Velkém Újezdě.

Mimo to je František vášnivým nimrodem. Díky vlastnictví mnoha lesů často pořádá hony a lov zvěře si náležitě užívá. Stejně jako lov miluje i automobily, není náhodou, že řidičský průkaz získává podnikatel jako druhý řidič na Moravě. V kraji si pořizuje automobil jako první. U vlastnictví jednoho auta však nezůstává, postupem času jich vlastní hned několik.

Manželka Emílie

Emílie pochází z Velkého Újezdu, dnes městyse, který je situován přibližně 9 km od Lipníka nad Bečvou. Její rodné příjmení zní Richterová. Narodila se v toce 1883 do bohatší rodiny, která vlastní nemovitosti v újezdském areálu poštovní stanice i hostinec U Zlatého jelena.

Svatba Františka a Emílie probíhá v zimě 25. února 1908 v kostele sv. Mořice v Olomouci. Emílie je o devět let mladší. Jejich manželství je šťastné. František se řídí heslem, že žena a muž mají sobě být nejlepšími přáteli a podle této zásady se k ženě chová. Emílie je v domácnosti, manžela podporuje a pomáhá mu v práci – řídí sekretariáty

a stará se o chod podniku. Je Františkovi přítelkyní i pracovní oporou. Může se zdát, že je v manželství upozaděná, neboť autoritou je František, ale jejich vztah je harmonický.

Nejstarší dcera Marie

Marie je narozena 3. července 1909, tedy rok po svatbě rodičů. V mládí pilně studuje a spolu s mladším bratrem Františkem navštěvuje švýcarské penzionáty. V roce 1927 získává maturitu a o rok později absolvuje obchodní akademii. V roce 1930 se vdává za pražského advokáta Václava Varvažovského, s nímž má syna Václava, kterému však nikdo neřekne jinak než Ašík. Manželství mladého páru však není šťastné a Marie se dva roky po svatbě odhodlá k rozvodu. V roce 1937 přichází do rodiny Wawerkových její druhý muž – Mojmír Růžička. Je to „snaživý mladý muž, který přináší cenné rady a je oblíben u členů rodiny,“ píše se v jedné z knih. S Mojmírem má Marie dvě děti. Starší Marie je narozena 28. dubna 1940. Druhé dítě, syn, dostává jméno Mojmír, narozen je 25. ledna 1943. Rodina žije trvale v Brně na Čapkově ulici, neboť Mojmír zde pracuje.

Syn František

Po dceři Marii se 10. října 1910 rodí syn, který dostává jméno František po svém otci. Mladý František je technicky nadaný stejně jako jeho otec, po střední škole proto studuje strojírenský obor na technice v Brně. Často odjíždí na praxe do Německa, kde si osvojuje praktické dovednosti. V roce 1932 se stává inženýrem a začíná pracovat v otcově podniku.

V roce 1937 se žení. Jeho manželka Milada Halová pochází z Brna. Po svatbě společně žijí ve vlastní funkcionalistické vile postavené v sousedství rodinného domu. Idylický rodinný život ruší válka. Po ní je továrna znárodněna, František smí i přes nové nepřející poměry pracovat v továrně otce, dokonce určitý čas ve funkci ředitele. V roce 1957 dochází ke znárodnění vily, náhradou manželé dostávají byt v Přerově, kde František pracuje do roku 1958 v Přerovských strojírnách. Stíhá ho však těžký osud. Jako syn velkopřemyslníka je obžalován ve vykonstruovaném politickém procesu. Je zatčen, vyšetřován a 27. února 1959 odsouzen za trestný čin sabotáže k trestu odnětí svobody na 12 let. V roce 1963 probíhá obnovené řízení, 15. listopadu téhož roku je František propuštěn

a následně i rehabilitován. František i tak ve vězení prožije téměř šest let. Jeho žena Milada, vystudovaná farmaceutka Karlovy univerzity, si mezitím jen těžko hledá pořádná zaměstnání. Později se manželé stěhují do Olomouce, kde tráví zbytek života. Jejich manželství je bezdětné. František umírá 28. října 2000.

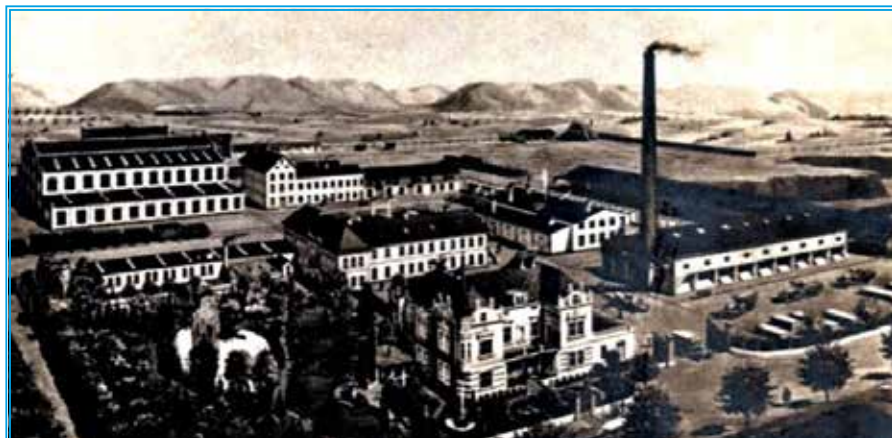
Syn Karel

Syn Karel přichází na svět později. Je o osm let mladší než František a o 9 let mladší než Marie. Narozen je 9. března 1918, tedy na konci první světové války. I on dědí technické nadání a studuje vysokou školu technickou. Nezadržitelně však na něj doléhají historické události, po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava jsou 17. listopadu 1939 vysoké školy uzavřeny a Karel je nucen předčasně nastoupit k otci do rodinného podniku. I přesto se pro něj doba války stává alespoň relativně šťastnou. Neboť se v roce 1942 žení. Jeho manželkou se stává Božena Veselá. Manželé žijí v Brně, odkud Božena pochází. Karel pracuje v projekční kanceláři brněnských cihlen. Manželé mají dvě děti: Karlíka a Haničku. Karel umírá v roce 1995.

Pozn. Převzato ze soukromého vydání knihy Průmyslové velkozávody Františka Wawerky s laskavým svolením JUDr. Karla Wawerky.

Připravil Josef Richter.

Vážené dámy, vážení pánové,
dovolte mi vás oslovit v pohodlí vašich domovů prostřednictvím obecního zpravodaje s krátkým zhodnocením a takřkajíc „předloženými úcty“ v polovině mého šestiletého působení ve funkci senátora Parlamentu ČR.

Mnozí mne znají jako primáře Novorozeneckého oddělení Fakultní nemocnice v Olomouci, kde společně s kolegy zachraňujeme předčasně narozené děti a dáváme jim šanci do života. Třicetiletá profesní náplň určuje i mé aktivity a působení v horní komoře. Věnuji se zdravotním a sociálním tématům, jimž rozumím a v praxi se s nimi setkávám. Rok vykonávám funkci předsedy Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku, což mi umožňuje blíže nahlédnout do palčivých témat, ale zároveň mě zavazuje k většímu působení v Praze. Pořádám semináře, debaty a veřejná slyšení zejména v oblasti paliativní péče, porodnictví či práv dětí a nedostatků medicíny. Pozitivně hodnotím zvýšení příspěvku na péči doma ve 3. a 4. stupni závislosti o 4000, resp. 6000 korun, který jsme s kolegy prosadili. Podal jsem návrhy ke změně zákona pro vyšší důchod maminkám, rozšíření seznamu hrazených terapeutických metod pro děti s autismem, usnadnění systému poukazů v hmotné nouzi osobám s dietami či zprůhlednění systému dodávek léků. Mám před sebou ještě tři roky práce. Spoustu plánů a cílů posunout věci správným směrem.

Ani v Senátu však nezapomínám na své hanácké kořeny a domov. K 100. výročí republiky jsem v horní komoře přivítal více než 50 krojovaných Hanáků a u té příležitosti spolu s Broňou Millou a Jarkou Vitoslavskou připravil výstavu hanáckého lidového oděvu. Pozvání zazpívat a zahrát ve Valdštejnské zahradě přijaly mužský sbor Rovina a dechová kapela Věrovanka. Během čtyř výstav jsem představil fotografie Jindřicha Štreita, Svatopluka Klesnila, Barbory Skopalíkové či spolku Člověk a víra. Nyní plánuji expozici k výročním

Moravského divadla a Moravské filharmonie Olomouc. Podařilo se získat ocenění Stříbrnou medailí Senátu pro Josefa Jařaba a Leopolda Pospíšila. Velkou radost mi dělají početné výpravy místních škol, spolků či skautů. Pokud to pracovní náplň dne dovolí, snažím se jim institucí osobně ukázat a přiblížit jim práci senátora.

Váží si důvěry v regionu, kterou mi projevujete tím, že se na mne obracíte s problémy či pozváním na důležité události v životě vaší obce. Někteří z vás mě potkali a oslovili na plesech, tradičních cyklojízdech po regionu, na krásných folklorních akcích jako Pouť Hanáků, Lidový rok či Jízda králů. Pravidelně se setkávám se starosty na osobních i společných jednáních mikroregionů Bystřička a Království, které podporuji také finančně. Mluvíme spolu nejen o přetrvávajících problémech, ale také o úspěších a radostech, když se jim

podají pro občany zařídít dobrou věc. Řada obcí mne oslovila s prosbou o spolupráci a já si velmi cením možnosti být vám jako senátor nápomocen
Nabízí se otázka, zda udržím vysokou kvalitu práce při sloučení obou povolání. Práce v nemocnici mě však nechává stát nohama na zemi, vnímám názory kolegů i rodičů našich dětí. Dává mi nezávislost volby a svobodného jednání dle nejlepšího svědomí. Děkuji za spolupráci v obcích, důvěru a podporu v tomto mém poslání. Neberu to jako samozřejmost a mnoho to pro mne znamená. Je mi velkou ctí reprezentovat náš region, a to s veškerým nasazením a pokorou.

S přáním všeho dobrého, radosti a klidu v době adventní a vánoční

Lumír Kantor

V Olomouci dne 27. listopadu 2019

SPOLKY

ZAHRÁDKÁŘI

Barevný Vietnam

V pátek 22. listopadu 2019 jsme měli možnost dozvědět se něco bližšího o Vietnamu z úst učitele, spisovatele a cestovatele Vojtěcha Alberto Slámy, se kterým jsme se už setkali na předadventní přednášce před dvěma lety. Tehdy to bylo o Amazonii.

Přednáška Barevný Vietnam nás zavedla na nejzajímavější místa exotické asijské země, kterou pan Sláma navštívil, a rád na zážitky spojené s touto cestou vzpomíná.

Navštívili jsme pulzující moderní města, stejně jako ruiny zaniklé říše Champa. Poněkud šokující asijské tržiště nás překvapilo nejenom shonem a barvami, ale především těmi nejpodivnějšími pokrmy, připravovanými z prodávaných žab, ryb, hadů a dokonce i psů. V posvátném jezeře Hoan Kiem jsme pozorovali obří želvu, která podle legend předala vietnamskému císaři Lê Ljovi meč, jímž následně vyhnal čínské vetrelce. A viděli jsme spoustu dalších nádherných snímků a vyslechli spoustu dalších zajímavých informací...Během povídání jsme se občerstvili čajem a ochutnali drobné sladkosti. O přestávce jsme si rozdali malé dárečky.

Z naší historie - pokračování

Jak už jsem zmínila v minulém „čísle“ Žibřida, prvním předsedou „ovocnického spolku“ ve Velkém Újezdě byl zvolen přítel František Wagner. Funkci vykonával až do roku 1959, kdy se jí ze zdravotních důvodů vzdal. Po něm pokračoval Václav Solař a Jaroslav Kopecký a v roce 1968 byl zvolen Leopold Vala. Po jeho odstoupení se 30. prosince 1979 stal předsedou Miloslav Podivínský, př. Vala pracoval ve výboru jako hospodář. Po odstoupení př. Podivínského v březnu 1981 se vytvořila „akční trojka“ – pánové Skřičil, Kopecký, Vala, která za pomoci členů výboru připravovala a organizovala různorodé aktivity a činnosti v mezidobí, kdy místo předsedy nebylo obsazeno. 27. 1. 1982 byl předsedou opět zvolen př. Leopold Vala. Od ledna do července 1984 vykonávala tuto funkci př. Jarmila Kozáková. Poté př. Vala fungoval jako zastupující předseda a současně také jako jednatel. 2. března 1986 se stal předsedou př. Karel Nádvorník, po něm pak 10. dubna 1988 př. František Krchák. 4. března 1990 byl zvolen František Boháč, který v roce 2011 ze zdravotních důvodů odstoupil. V osmdesátých letech minulého století měla základní organizace od 109 do 139 členů. 23. 3. 1980 se konala slavnostní členská schůze ke 40. výročí založení svazu zahrádkářů (tehdy ovocnického spolku) ve Velkém Újezdě. Př. Jaroslav Kopecký přednesl referát, kterým zhodnotil celou dobu trvání. Diplomy a čestná uznání obdrželi: Václav Solař, Jaroslav Kopecký, Ignác Richter, František Bršlica, Stanislav Bednářík, Bohuslav Kovářík, Leopold Vala, Ludvík Řeřicha, Oldřich Kovářík, Miroslav Metelka a bývalý starosta Viktor Kovářík st., který se zasloužil o založení místního svazu zahrádkářů. Na členské schůzi 20. listopadu 1982 byla uctěna památka zemřelého přítele Václava Solaře a schváleno jeho jmenování „Čestným členem“ in memoriam. V roce 1983 předal předseda OV ČZS Olomouc přítel Nitka za přítomnosti předsedy ZO Leopolda Valy př. Jaroslavu Kopeckému diplom a nejvyšší vyznamenání třetího stupně ÚV ČZS Praha za dlouholetou a obětavou práci ve svazu ČZS.

Jaroslav Kopecký

V roce 1976 zakoupil spolek zánovní malý traktor, který byl dobrým pomocníkem při různých aktivitách. V sedmdesátých a osmdesátých letech se pořádaly výstavy ovoce a zeleniny, organizovalo se pálení kvasu v Lipové, zajišťovaly se postřiky a hnojiva, školkařský materiál, členové si mohli zapůjčit různé nástroje, pomůcky, nářadí (postřikovače, nůžky, secí strojek, ruční kultivátor, kypřiči apod.). Každoročně probíhala soutěž „Rozkvetlá ulice“. Odborným přednáškám s praktickými ukázkami a promítání odborných snímků se věnovali př. Kopecký a př. Solař. Organizoval se výkup sena

pro JZD a Vojenské lesy a statky, pro členy se sháněly nové stromky, obhospodařovaly se stromy kolem varhošťské silnice i kolem výklecké cesty (v roce 1982 jich bylo celkem 291). Postupně se rekonstruovala klubovna, o moštování se vzorně starali Ludvík Řeřicha, František Himr a František Krchák.

Spolek pořádal i krátké kurzy, jako vázání květín, očkování růží (př. Ignác Richter), roubování, očkování a přemostování ovocných stromů (př. Kopecký). Byly promítány filmy se zahrádkářskou tematikou, k nimž podával bližší výklad instruktor Jaroslav Kopecký nebo referent Václav Solař. Řez stromů byl prováděn jednak teoreticky, jednak prakticky. Pokusy byla zjišťována kyselost půdy, obsah humusu v půdě, sorpce vody, vlastnosti hnojiv, postřiky atd. Začátkem osmdesátých let se řešila nemoc švestek – šarka a byl vyhlášen boj proti hrabošům a hryzcům.

Organizovaly se zájezdy (Staré Město u Uherského Hradiště, Velehrad, zahradnická výstava a návštěva botanické zahrady v Kroměříži, výstava Floria ve Věžkách, Bratislava, lázně Skalka v Lešanech, Pálava, Šlapanice, Mikulov, Velké Pavlovice, Valašsko, Beskydy, Hrabůvka, Borotín apod.). Zájezd do Bratislavy se uskutečnil 2. října 1982, cíl zájezdu organizátoři nazvali „Péče o životní prostředí ve velkoměstě“. Aktuální poznámka: v květnu 2020 máme v plánu Bratislavu také navštívit, organizování výletu se zhostí zahrádkářský výbor, který požádal městys o financování dopravy, kromě členů bude tento výlet určen i pro ostatní spoluobčany.

Ve výboru pracovali Ladislav Pecha, Ludvík Řeřicha, Ignác Richter, Karel Nádvorník, Miroslav Metelka, Jaroslav Pazdera, Stanislav Bednářík, Oldřich Kovářík, Václav Solař, František Bršlica, Vladimír Skřičil, Jan Polcer, Mečislava Zbořilová, Ludmila Bednáříková, Alena Mastná, Stanislav Palík, František Boháč, Ing. Jan Kovářík, K. Hanzelová, Zdeněk Novák, Miroslav Kolář, Ladislav Metelka.

Zajímavá fakta a myšlenky ze zápisů:

V roce 1979 bylo celkem 434 přihlášek na pálení, z 868 hl kvasu bylo vypáleno 10.416 litrů slivovice, za pálení sadaři vydali 520.000 Kč (zápis z členské schůze 23. 3. 1980).

Leopold Vala

Do výkupny v Lipníku se dodávalo ovoce podle smlouvy. Později prováděla výkup pro Jednotu paní Králová, např. v roce 1981 to bylo 28.739 kg ovoce, vyplaceno bylo 149.756,- Kčs; v roce 1982 bylo vykoupeno 435 q ovoce v hodnotě 220.000 Kčs a odevzdáno 38 q sena; v roce 1983 vykoupila paní Králová 30 q červeného rybízu, 14 q černého rybízu, 27 q angreštu, 3 q třešní, 20 q višní, 200 q jablek, 350 kg ořechů, 60 kg švestek a 222 kg česneku

v celkové hodnotě cca 250.000 Kčs; v roce 1985 celkem 1160,86 q (téměř 12 vagónů) za cca 450.000 Kčs (zápisy ze schůzí 8. 11. 1981, 12. 12. 1982, 4. 12. 1983, 1. 12. 1985).

Pro rok 1982 bylo objednáno z Podhoří 125 ovocných stromků, 50 červeného a černého rybízu, 40 ks maliníku a 10 angreštů a 105 jabloní od Sempry (zápis z členské schůze 14. 3. 1982).

Návrh př. Valy na 4 základní povinnosti členů a jejich plnění: zaplacení příspěvků, návštěva alespoň 3 schůzí členských, návštěva výroční schůze (nutná omluva), zařazení do skupinky a dle možnosti vykonat nějakou práci pro ZO (zápis z výroční členské schůze 12. 12. 1982).

Brigády v roce 1983 – závazek 400 hodin byl překročen o 1000 hodin na akcích MNV/ZŠ – čistíčka vody, kanalizace. Jádro brigády tvořilo 7 – 10 členů základní organizace za vedení př. Koše (zápis z výroční členské schůze 4. 12. 1983).

Tehdejší předseda Leopold Vala si stěžoval na velmi slabou aktivitu členů, slabou účast na schůzích (14 %), na výstavách atd. Byl z toho velmi nešťastný a důrazně vyzýval členskou základnu, cituji: **„Přemýšlejte, zvažujte, hodnot'te, navrhujte, kritizujte, zapojte se a jen, prosím vás, nebud'te lhotejní!! Máme jen vegetovat? To je nedůstojné a lhotejnost je nejhorší vlastnost, když se začne projevovat v národě, obci, v základní organizaci. Tedy ani vegetovat dále nejde, když budeme říkat: „nikdo nemá čas.“**

Výstava, ač zdařilá po všech stránkách – má být svátkem ZO, všech členů, vývěska ve skřínce vybízela: povinnost členů: zúčastnit se buď pomocí, nebo vystavovat nebo aspoň navštívit.“ (zápis z čl. schůze z 25. 1. 1985).

A jak to vlastně bylo s budovou klubovny a proč byl správně její majitel (ZO ČZS Velký Újezd) zapsán do Katastru nemovitostí až v roce 2002, i když zaplácena původnímu majiteli byla už v roce 1969?

Budova současné zahrádkářské klubovny byla postavena Mlékárnou Prosenice v letech 1946 - 47 za účelem sběru mléka od místních sedláků. Nebylo na ni údajně vydáno stavební povolení ani kolaudační rozhodnutí.

Koncem padesátých, resp. začátkem šedesátých let byly malé mlékárny tohoto typu rušeny. Tehdejšího předsedu zahrádkářského spolku napadlo, že by se budova hodila pro schůzování zahrádkářům. Byla tedy uzavřena kupní smlouva mezi ředitelem rušící se Mlékárny Prosenice a předsedou Svazu zahrádkářů Velký Újezd Leopoldem Valou a prosenické mlékárně byla uhrazena sjednaná částka. Kupní smlouva měla být zapsána, resp. vyznačena v Pozemkové knize. Vzhledem k tomu, že v 60. letech došlo k rušení - uzavírání Pozemkových knih a Středisko geodézie bylo zřízeno až později, nebyly zřejmě z těchto důvodů vyznačeny změny ve vlastnických vztazích, nedošlo tedy k vlastnímu zápisu nového majitele.

V pokladní knize z roku 1969 je uvedeno vydání 500,20 Kčs za zakoupení budovy klubovny a dalších 500,- Kčs za zakoupení váhy. V dalším roce došlo k různým opravám v klubovně, v roce 1971 byl zakoupen lis na ovoce za 2.560,50 Kčs a následujícího roku také drtič na ovoce za 1.881,50 Kčs. Takže je předpoklad, že v první polovině sedmdesátých let se začalo pro členy moštovat ovoce.

Až několik let poté se přišlo na to, že ani pozemek, ani budova nejsou zapsány do katastru nemovitostí s uvedením právého majitele, tedy Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Velký Újezd.

V Notářském zápise ze dne 9. 5. 1995 uvádí JUDr. Hana Orletová dle vyjádření zástupců ZO (př. Fr. Boháč, př. Ludmila Bednáříková), že budova byla postavena v roce

1946, popř. 1947 Mlékárnou Prosenice, a to na základě ústní dohody mezi ředitelem Prosenické mlékárny a předchozím majitelem parc. č. 119/1, z níž se oddělila pozdější parcela č. 404 (zastavěná plocha), jejíž vlastnictví nabyla v dědickém řízení po svém otci pí Ludmila Zedková. Budova „mlékárny“ však zapsána na LV nebyla, stavba byla uvedena jako „garáž“, což neodpovídalo nikdy skutečnému stavu. Stavební parcelu č. 404 (část oddělená od původní parcely, na níž stavba stojí) paní Zedková převedla zahrádkářům bezplatně – viz darovací smlouva z r. 1993. V souladu s tehdejšími platnými právními předpisy (tedy v polovině devadesátých let) bylo zřejmé, že Základní organizace Českého zahrádkářského svazu se sídlem ve Velkém Újezdě, včetně svých právních předchůdců, má shora uvedenou nemovitost v oprávněné držbě po určitou dobu, tj. po dobu delší 10 let, po celou tuto vydržecí dobu nakládá s věcí jako se svou, a to se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc patří, jak lze vyčíst z notářského zápisu JUDr. Orletové z roku 1995. Žádné doklady vzhledem ke stáří budovy nebyly k dispozici. Byla podána žádost Katastrálnímu úřadu v Olomouci o vyznačení vlastnického práva ZO ČZS Velký Újezd budovy klubovny (přílohou byl „notářský zápis osvědčení o vydržení“) a stavebního pozemku parc. č. 404 (na základě darovací smlouvy paní Ludmily Zedkové) na příslušném listu vlastnictví.

Přišel však další zádrhel:

Katastrální úřad v Olomouci vyznačil vlastnictví na LV č. 600. Bylo to v době, kdy ještě menší základní organizace užívaly podle interního pokynu identifikační číslo pražské centrály. Proto, když došlo k vkladu majetku ČZS Kožušany do katastru nemovitostí, byl podle společného identifikátoru připsán na list vlastnictví 600 a vlastnické právo opraveno z ČZS Velký Újezd na ČZS Kožušany. Zasluhou př. Ludmily Bednářkové, Františka Boháče a Ing. Jiřího Roubíka došlo k definitivní nápravě v roce 2002, kdy bylo naší ZO přiděleno samostatné IČO Statistickým úřadem v Ostravě, takže teprve poté byla naše ZO vyznačena jako právoplatný vlastník jak pozemku, tak i budovy s číslem popisným 121 a mohla požádat místní stavební úřad o povolení k provedení stavebních úprav v budově klubovny: přípojka NN, vestavba WC s předsíňkou, provedení přípojek vody na obecní vodovod a kanalizační přípojky pro odvod splaškových vod do obecní kanalizace na ČOV.

Věra Bednářková

„Průsečíky minulosti s přítomností“

V neděli 24. listopadu 2019 jsme prožili v budově RCO Olomouc velmi příjemný podvečer nesoucí se již v předvánoční náladě. Měli jsme možnost zúčastnit se benefice „Průsečíky minulosti s přítomností“ se sbírkou pro Diakonii Rýmařov. Celým večerem provázela Mgr. Kateřina Konečná z pořádající společnosti OK rehabka. Prostřednictvím krátkého filmu jsme se seznámili s aktivitami Diakonie Rýmařov a později se dozvěděli, že ze sbírky bude zakoupeno zvedací zařízení pro imobilní osoby.

Hlavními body programu benefice byla vernisáž fotografií SAPARA & ŠTREIT a divadelní představení Maryša ve velmi zdařilém podání členů divadla Slovanský tyátr (studenti Slovanského gymnázia v Olomouci). Během večera jsme také měli možnost si poslechnout flétnové trio Bezdechu a recital básní našeho kolegy Petra Čecháka ml. a získat jeho básnickou sbírku nazvanou Chutě.

Petr Čechák ml. o své básnické prvotině říká, že je o rozličných chutích životní etapy, kdy končil studium a začínal žít svůj vlastní život. Do básní se promítá optimismus a víra v sebe sama s pochybami, nejistotou a přemýšlením nad světem a lidmi, kteří člověka v té době obklopovali. Verše doplňují ilustrace Lenky Bičové. S laskavým svolením obou autorů jsem vybrala několik veršů doplněných ilustrací.

*J. Kleinová
za učitele a mistry uč. oboru zahradník*

Loupané mandarinky
a čerstvě žehlené košile
jak objetí od maminky,
když tvářil ses zasmušile.
A protknut vůní tou,
chtěl bych zas někoho obejmout.
Jsem tu jen já a košil komínek,
hořká jsou jádérka šťavnatých vzpomínek.

Sázím stromky pro potomky II

Jistě jste si všimli, že u silnice vedoucí z V. Újezda do Výklek je za druhým mostem nová cesta odbočující vlevo. Vede k novému vrtu, zdroji pitné vody, bližší informace byly v minulém čísle Žibřida.

Plánuje se, že letos na jaře budou travnaté pásy kolem této cesty osázeny stromy. Padlo několik návrhů, jaké druhy stromů by měly tvořit novou alej. Nakonec rozhodlo vedení obce a byla oslovena ovocná školka ing. Stanislava Bočka, který na jaře dodá staré a krajové odrůdy jableoní a hrušní ve tvaru vysokokmene a samozřejmě poradí, jak je pěstovat.

Po dobrých zkušenostech s dosadbou třešní na Suširnu na jaře 2016 bychom chtěli oslovit rodiče s dětmi, členy spolků i ostatní spoluobčany, aby si přišli vysadit „svůj“ stromeček. Nebude to tak složitě. Jámy budou vykopány předem, každý dostane ovocnou sadbu, kůl, pletivo a svým nářadím zahrne stromek kompostem se zeminou, přiváže a označí štítkem.

Toto pracovní setkání malých a velkých obyvatel našeho městyse bude zakončeno opékáním buřtů a dalším občerstvením. Termín výsadby je sobota 28. března 2020.

Ing. Stanislav Boček vystudoval MZLU v Brně a ve své diplomové práci se věnoval starým a krajovým odrůdám ovoce. Patří k těm mladým nadšencům, kteří si uvědomují úbytek „poctivých“ stromů v krajině a snaží se staré odrůdy zachraňovat a množit. Od roku 2008 provozuje ovocnou školku starých odrůd, podniká v Hlubokém u Kunštátu. Je to jeden z největších odborníků na extenzivní ovocnictví u nás. Pravidelně pořádá kurz „Ovocný strom v krajině.“

Měla jsem možnost vyslechnout si jednu z jeho přednášek a dá se říci, že jeho vyprávění bylo pro mě impulsem pro spoluorganizaci dosadby alejí Varhošťská a na Suširnu. Na přednášce jsem se mimo jiné dozvěděla, že první ovocné aleje u nás zakládala pokroková císařovna Marie Terezie. Stromy poskytovaly pochoduujícím vojákům stín a ovoce. Aleje kromě toho měly také strategický význam, při pohledu do krajiny z nějaké vyvýšeniny určovaly, kudy se vojsko bude dále přesunovat.

V hodinách ovocnictví vedu se svými žáky, budoucími zahradníky, diskuzi na téma „Význam starých odrůd na vysokokmenech“. Povídáme si, jak je důležitý takový ovocný strom a proč bychom se měli zamyslet, než starý zdravý vysokokmen vykácíme. Žáci sami na tabuli vytváří myšlenkovou mapu o tom, že strom nejen poskytuje ovoce, dává nám stín, zvlhčuje vzduch, ale také slouží jako potrava pro včely a pro ptáky. Strom je vzpomínka na toho, kdo jej vysadil (hrušně se dožívají až 200 let). Strom vyzářuje pozitivní energii. Strom dotváří vzhled našich obcí a celé krajiny. A tento poslední význam se snažím svým žákům nejvíc zdůrazňovat.

Proto kácejme ovocné vysokokmeny, jen pokud je to nezbytné, snažme se je nahrazovat novou stejnou výsadbou – pro naše vnuky a pravnučky. A přijďme si na jaře vysázet stromeček do nové aleje.

Ing. Jana Kleinová

Foto: Švestka vysázená na jaře 2013 na Varhošťské.

VÝBOR PRO ROZVOJ MĚSTYSE

Vánoční hodování

Za zvuků koled a vůně svařeného vína jsme se v předvánočním čase sešli na náměstí, kde se konal jarmark drobných vánočních dárků a dekorací. K příjemné atmosféře přispěly také tvořivé dílničky pro děti a ukázka tradičního kovářského řemesla. Zavzpomínat na toto hřejivé setkání můžete na následujících fotkách.

Za výbor pro rozvoj městyse Michaela Janotová

Tříkrálová sbírka ve Velkém Újezdě

Historie Tříkrálové sbírky.

Sbírka vznikla na základě tradice, která má svůj původ ve středověku. Ve městech a na vsích se hrály hry o Třech králich. Představení vyprávěla o mudrcích z dalekého východu, kteří se přišli poklonit Ježíškovi a přinesli mu dary - zlato, kadidlo a myrhu.

Podle počtu darů se dalo předpokládat, že mudrci byli tři. Kašpar, Melichar a Baltazar. Nejstarší král Kašpar z Persie přináší Ježíškovi zlato. Zlato bylo symbolem moci a bohatství. Prostřední král Melichar drží v rukou symbol modlitby - kadidlo (vonná směs pryskyřic), které sloužilo k vykuřování obydlí. Dnes se používá při náboženských obřadech. Poslední v řadě přichází král Etiopie Baltazar s černou tvář, který nese myrhu. Myrha je černohnědá pryskyřice. Byla používána jako vonná a balzamovací mast a byla uchovávána v kadidle. Pro své léčivé účinky byla dražší než zlato.

Koledníci obcházel stavení, vykuřovali kadidlem místnosti proti nečistým silám, kropili svěcenou vodou obydlí, zpívali koledy o Třech králich. Zároveň všem přáli do nového roku a zapisovali daný rok společně se symboly K+M+B nad dveře domu. Po koledě pak děti dostaly za odměnu od hospodáře sladkosti, jídlo či peníze.

Traduje se, že symboly označují počáteční písmena Tří králů. Ale není tomu tak. Jsou zkratkou latinského „Christus mansionem benedikat“: „Kristus žehnej tomuto domu“. Po roce 1948 tradice koledování vymizela a znovu byla oživena po roce 1989. Česká charita dala tříkrálovému koledování nový rozměr a smysl. Od roku 2001 v naší republice každoročně organizuje tuto sbírku na pomoc nejpotřebnějším.

V našem městysi se v letošním roce zapojilo osm koledujících skupinek. Díky Vaší podpoře a štědrosti se

nám podařilo vybrat 32 028,-Kč. Tyto finanční prostředky budou letos použity na rozvoj domácí hospicové péče, na úpravy azylového domu sv. Anežky. Ten je určen pro starší nemocné lidi bez domova. Dále na rozšíření a opravy hygienického zázemí pro lidi bez domova. Aktuální výtěžek letošní tříkrálové sbírky pro potřeby Olomoucké charity je 1 628 402,- Kč.

Děkujeme všem koledníkům a také dárcům za jejich podporu a otevřené dveře jejich domovů.

Celkový výtěžek sbírky za děkanát Olomouc je

2.000.000,- Kč

Z výtěžku Tříkrálové sbírky podpoří Charita Olomouc rozvoj domácí hospicové péče, opravy a rozšíření hygienického zázemí pro lidi bez domova a také na zafinancování výtahu v azylovém domě sv. Anežky pro starší nemocné a nemohoucí klienty.

DĚKUJEME ZA VAŠI SOLIDARITU A ŠTĚDROST!

www.olomouc.charita.cz

ZO ČSV Velký Újezd v roce 2019

(a co nás čeká v roce 2020)

Včelařský spolek pokračoval ve své činnosti i v roce 2019 a dá se říci, že tento rok byl ve znamení růstu. Ke konci tohoto roku sdružoval náš spolek celkem 48 členů, to je nárůst členské základny o 33% oproti roku 2018. Toto bylo způsobeno nejen zájmem o včelařství a vstupem jednotlivých nových včelařů, ale i přidružením katastrálního území Slavkova k naší včelařské organizaci.

Katastr Slavkova byl do roku 2019 spravován místní základní organizací ČSV, pro tu však již administrativní nároky kladené na ZO ČSV začínaly být, vzhledem k malému počtu členů, neúnosné, a proto se rozhodla požádat o sloučení s některou z blízkých včelařských organizací. Nás může těšit, že se rozhodli pro naši základní organizaci. Od tohoto roku je tedy seznam kmenových katastrů, v kterých včelaři naši členové, o jeden katastr delší: Velký Újezd, Daskabát, Staměřice, Výkleky, Lazničky, Kozlov, Varhošť a Slavkov.

S růstem počtu členů souvisí i omlazování našeho spolku, kdy se nejpočetnější skupinou v naší ZO stali včelaři ve věku 31 až 35 let a téměř celá polovina členů je mladší padesáti let. Naši členové drželi v roce 2019 celkem 537 včelstev (opět nárůst oproti roku 2018) a vyprodukovali více než 9 tun medu a přes dva metráky vosku.

Kromě chovu včel jsme se věnovali i spolkové činnosti: setkávání při jednotlivých schůzích a brigádách na spolkovém včelíně a od podzimu také pravidelným setkáním každý první pátek v měsíci tamtéž. I v tomto roce jsme se věnovali vzdělávání, ale tentokrát jsme nevzdělávali sebe, ale ostatní: při příležitosti Dne Země jsme v úterý 23. dubna 2019 postupně přivítali u spolkového včelína několik tříd prvního stupně ZŠ a MŠ Velký Újezd. Přítomné žáky čekalo povídání o včelách a včelaření s možností si vyzkoušet a osahat jednotlivé předměty spojené se včelařstvím: souše a plásky; med, propolis a vosk; úly, dýmáky, včelařské klobouky a další „tajuplné“ objekty každodenního včelařského života... Podle ohlasů jsme žáky i žákyně zaujali, a tak se těšíme na budoucí příliv dalších mladých členů...

V tomto roce nás mimo starosti o včely a obvyklých spolkových aktivit čeká i několik neobvyklejších akcí:

- 1) V roce 2020 nás opět (po dvou letech) čeká vyšetření všech včelstev na mor včelího plodu. Držte nám palce, ať to dobře dopadne.
- 2) Na přelomu února a března končí pětiletý mandát současného výboru našeho spolku – budeme si proto volit výbor nový.
- 3) Na sobotu 20. června 2020 připravuje náš spolek výlet na SOU včelařské v Nasavrkách (okres Chrudim), zde plánujeme navštívit Včelařské arboretum i vlastní prostory včelařského učiliště a včelnic, to vše s odborným výkladem. Další plánovanou zastávkou tohoto výletu je i skanzen Veselý kopec. Podrobný program je zatím v jednání. Pokud byste chtěli jet s námi, neváhejte nás kontaktovat.

Pokud se chcete dozvědět více o včelaření ve Velkém Újezdě, navštivte naše webové stránky: <http://vcelari-velkyujezd.wz.cz> nebo nám napište na náš spolkový email: zovelkyujezd@vcelarstvi.cz, případně nás osobně navštivte každý první pátek v měsíci po 18. hodině v našem spolkovém včelíně (Na Výletním 37).

*Za ZO ČSV Velký Újezd
Jakub Hadam*

STATISTIKA OBYVATEL VELKÉHO ÚJEZDU – ROK 2019

NAROZENÍ

Zita	Galásková
Jiří	Galásek
Gabriel	Svítek
Kristina	Dontová
Daniel	Sklenář
Jiří	Mičian
Nikolas	Berousek
Laurent Lukka	Svěží
Anna	Bednaříková
Matyáš	Lampa

(zpracováno z podkladů vítání občánků)

ÚMRTÍ

Jarolím	Chodil	ročník 1929
Stanislav	Gregorovič	1934
Rostislav	Látal	1945
Zdenka	Koprnová	1942
Dana	Kročová	1958
Václav	Vágner	1940
Jan	Kamínek	1931
Petr	Galásek	1955
Milada	Jedynáková	1929
Zdeněk	Kořínek	1943
Józef	Tomek	1934

(zpracováno z oznámení o úmrtí)

- Přihlášení k trvalému pobytu:	19	osob
- Odhlášení z trvalého pobytu:	31	osob
- Zrušený trvalý pobyt:	2	osoby
- Sňatky uzavřené ve Velkém Újezdu:	6	sňatků

Počet obyvatel k 1. 1. 2020	1360	z toho:
občané ČR	1345	
cizinci	15	

Zpracovala: Renata Absatzová

INFORMACE PRO OBČANY

Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Sazba poplatku za rok 2020:

- 500,- Kč / fyzická osoba přihlášená v obci,
- 500,- Kč / fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterých není přihlášena žádná fyzická osoba (mimo osob s trvalým pobytem v městysi).

Osvobození a úlevy jsou podrobně uvedeny (vč. podmínek uplatnění) v Obecně závazné vyhlášce č. 2/2019, která je k nahlédnutí na stránkách městyse nebo na úřadě. Z osvobození např.:

- občané, kteří dovrší v příslušném kalendářním roce 80 let a starší,
- občané pobývající déle jak 3 měsíce příslušného kalendářního roku v zahraničí nebo zdravotnickém zařízení,
- občané narození v příslušném kalendářním roce, aj.

Splatnost poplatku je 31. 3. 2020. Číslo účtu pro bezhotovostní úhradu: 185580346/0300. Var. symbol = č. popisné a do poznámky uveďte příjmení nebo lze požádat o Váš VS na úřadě.

Poplatek ze psů

Poplatek platí držitel psa. Držitelem je pro účely tohoto poplatku osoba, která je přihlášená nebo má sídlo na území České republiky. Poplatek se platí ze psů starších 3 měsíců.

Sazba poplatku:

- 60,- Kč za prvního psa;
- 120,- Kč za druhého a dalšího psa téhož držitele.

Číslo účtu pro bezhotovostní úhradu: 185580346/0300. Var. symbol = č. popisné, do poznámky uveďte příjmení. Lze uhradit společně s poplatkem za komunální odpad.

Splatnost poplatku je 30. 6. 2020. Veškeré informace o tomto poplatku jsou uvedeny v Obecně závazné vyhlášce č. 3/2019.

Svozový kalendář 2020 Velký Újezd

		leden							červenec								
		pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	lůden	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	lůden
leden			1	2	3	4	5	7			1	2	3	4	5	27	
		6	7	8	9	10	11	12	2	6	7	8	9	10	11	12	28
		13	14	15	16	17	18	19	3	13	14	15	16	17	18	19	29
		20	21	22	23	24	25	26	4	20	21	22	23	24	25	26	30
		27	28	29	30	31			5	27	28	29	30	31			31
únor		3	4	5	6	7	8	9	6	3	4	5	6	7	8	9	32
		10	11	12	13	14	15	16	7	10	11	12	13	14	15	16	33
		17	18	19	20	21	22	23	8	17	18	19	20	21	22	23	34
		24	25	26	27	28	29		9	24	25	26	27	28	29	30	35
								1	9	31							36
březen		2	3	4	5	6	7	8	10		1	2	3	4	5	6	36
		9	10	11	12	13	14	15	11	7	8	9	10	11	12	13	37
		16	17	18	19	20	21	22	12	14	15	16	17	18	19	20	38
		23	24	25	26	27	28	29	13	21	22	23	24	25	26	27	39
		30	31						14	28	29	30					40
duben			1	2	3	4	5	14				1	2	3	4	40	
		6	7	8	9	10	11	12	15	5	6	7	8	9	10	11	41
		13	14	15	16	17	18	19	16	12	13	14	15	16	17	18	42
		20	21	22	23	24	25	26	17	19	20	21	22	23	24	25	43
		27	28	29	30				18	26	27	28	29	30	31		44
květen					1	2	3	18							1	44	
		4	5	6	7	8	9	10	19	2	3	4	5	6	7	8	45
		11	12	13	14	15	16	17	20	9	10	11	12	13	14	15	46
		18	19	20	21	22	23	24	21	16	17	18	19	20	21	22	47
		25	26	27	28	29	30	31	22	23	24	25	26	27	28	29	48
červen									49	30							49
		1	2	3	4	5	6	7	23		1	2	3	4	5	6	49
		8	9	10	11	12	13	14	24	7	8	9	10	11	12	13	50
		15	16	17	18	19	20	21	25	14	15	16	17	18	19	20	51
		22	23	24	25	26	27	28	26	21	22	23	24	25	26	27	52
	29	30						27	28	29	30	31				7	

<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 45%;"> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-bottom: 5px;"> SKO (směsný komunální odpad po vytřídění) STÁTNÍ SVÁTEK </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-bottom: 5px;"> PLAST (stlačený) - nádoby 120 l, 240 l + kontejnery 1100 l </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-bottom: 5px;"> PAPIR (krabice rozložené) - nádoby 120 l, 240 l + kontejnery 1100 l </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-bottom: 5px;"> Velkoobjemový, nebezpečný a elektroodpad, PNEU </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-bottom: 5px;"> BIO odpad - větve Ø menší než 4 cm, krátit na cca 30 cm ! </div> </div> </div>	
--	--

Odpadové hospodářství je součástí každé domácnosti. Na konci celého řetězce, na který je třeba nahlížet jako na komplex aktivit spojených s výrobou a spotřebou, je obec, která je povinná zajistit správné nakládání se všemi typy odpadů.

Tato služba není organizačně ani finančně nenáročná. Každá obec k tomuto systému přistupuje poněkud odlišně, existuje mnoho způsobů vč. jejich kombinací, jak tuto službu zajistit ke spokojenosti obyvatel.

Pro zvýšení motivace ke třídění a pro dlouhodobou finanční stabilitu tohoto systému byl zvolen 4-týdenní svoz směsného komunálního odpadu v zimním období, 2-týdenní svoz v období letním. Je to krok, který by měl vést k zodpovědnému přístupu při nakládání s domovním odpadem.

Jako každá změna, může i tato přinést pozitivní i negativní dopady. V případě problémů způsobených tímto krokem se budou hledat další řešení.

Významné osobnosti Velkého Újezda

Během uplynulého desetiletí byly do mezinárodního katalogu významných osobností ČR, resp. EU, který pro ČR vede Národní knihovna v Praze, zapsáni další velkoujezdští rodáci či velkoujezdští občané.

Mezi významné osobnosti tak byly zařazeny tyto zdejší osobnosti:
lékař Doc. MUDr. Jiří Klein PhD.,
regionální historik Josef Richter,
pop rocková hudebnice, houslistka Romana Pabjanová, rozená Palíková,
historik umění Prof. PhDr. Pavel Zatloukal
a historik umění Mgr. Ondřej Zatloukal.

„Z dluhů se dá dostat. Nejdůležitější je před nimi nezavírat oči,“ říká insolvenční poradkyně Vendula Kroupová

Jen v Olomouci se v exekucích nachází každý desátý člověk nad 15 let. Do insolvence se ročně dostane přibližně 400 z nich. Jak se s takovými životními situacemi mohou lidé vypořádávat a co je v této situaci nejtěžší? O tom jsme si povídali s insolvenčními poradkyněmi Ivanou Vyleťalovou a Vendulou Kroupovou z organizace Člověk v tísni.

V červnu tohoto roku začala platit nová pravidla oddlužení. I když se podmínky vstupu do insolvence zlepšily, dluhy stále nejsou pro mnoho obyvatel vyřešené téma. Pokud si lidé neví rady, mohou se obrátit například na pracovníky v organizaci Člověk v tísni. Ti tyto problémy se svými klienty řeší denně.

„Některá zadlužení přicházejí z nezodpovědného zadlužování, jako jsou například nákupy na splátky. Zároveň k nám ale přichází lidé, kteří se do dluhů dostali kvůli závažné životní situaci. Třeba je opustil partner a životní náklady zůstaly na jednom

živiteli," popisuje typy klientských příběhů insolvenční poradkyně Ivana Vyleťalová. Občas se také setkává s dluhy, které vzniknou tak, že na ně člověk zapomene, nebo o nich ani neví. „Mnoho lidí přichází do dluhů kvůli neznalosti. Například proto, že neví, že mají platit zdravotní pojištění nebo zapomenou na poplatky za odpady," dodává Vyleťalová.

Nejčastějším problémem, se kterým klienti do dluhové poradny Člověka v tísní přichází, jsou exekuce. „Exekuce je pro lidi likvidační a demotivační a vede je často ke krajním řešením. Například práce v šedé zóně, závislost na dávkách nebo třeba reálná ztráta bydlení," říká Vendula Kroupová. Proč tomu tak je? Dluhy jsou podle insolvenční poradkyně v naší společnosti ještě stále tabu a lidé proto nejsou dostatečně informovaní o tom, jak je řešit: „Často o těchto problémech neříkáme ani své nejbližší rodině. Lidé potřebují sebrat odvalu na to je řešit." A to jediné tím způsobem, že o nich začnou mluvit.

Začít mluvit o dluzích může člověk právě s odborníky z organizace Člověk v tísní. Pracovníci se pokoušejí spolu s klientem hledat příčiny, ale i řešení. Pomohou mu zmapovat situaci a například připravit člověka na oddlužení. „Insolvence je krok, který ovlivní fungování rodiny. Proto je dobré být připraven na všechny možné situace, které mohou nastat. Důležité je zmapovat celou životní situaci, nejen příjmy a výdaje, ale rodinné zázemí, zdravotní stav, práci apod.," říká Vendula Kroupová. S ní i s jejími kolegyněmi si můžete zavolat, poradit se a domluvit si schůzku. Služby fungují bezplatně a pracovníci vás mohou navštívit i u vás doma, a to nejen v Olomouci a okolí, ale i na Litovelsku a Uničovsku.

V Olomouci můžete navštívit kancelář Člověka v tísní bez objednání v konzultačních hodinách ve čtvrtek od 8 do 12 hodin na adrese Litovelská 14.

Nebo se domluvit na schůzce s insolvenční poradkyní:

Vendula Kroupová
vendula.kroupova@clovekvtsni.cz
777 367 873
Clovekvtsni.cz/olomouc

Autor textu Barbora Kurdzielová, mediální koordinátor

Žibřid Kronika Velkého Újezda a okolí

Redakční rada:
předseda redakční rady: Mgr. Ondřej Zatloukal
členové: Mgr. Michaela Janotová, Ing. Jana Kleinová, Josef Richter
E-mail: ozatloukal@email.cz

Grafická úprava a tisk: SPRINT

Žibřid. Kronika Velkého Újezda a okolí. Nezávislý čtvrtletník.
Velký Újezd 1/17. 2. 2020, ročník XXX. Reg. Číslo MKE12513.

Vydává městys Velký Újezd, IČO 00299677

